

LA TARONJA

Ja podem parlar al nostre país d'agricultura cibernètica. El mercat de futurs de cítrics de València naix com a pioner mundial, i pretén fixar preus de referència internacional per a la taronja. El primer mercat de derivats estatal present a Internet.

"Això s'explica ja en cinquè d'econòmiques. És normal que coste d'entendre. Són operacions financeres de certa sofisticació."

Qui parla al cronista (que escolta amb cara d'atonament, superat per termes propis de l'enginyeria econòmica més accelerada) és l'ex-conseller socialista valencià d'Economia i Hisenda Aureli Martínez, avui cap de l'oposició a l'Ajuntament de València. El tema sobre la taula: el mercat de futurs de cítrics que el proppassat 8 de setembre es va engegar a València després d'una llarga i tortuosa trajectòria de preparació. Martínez, un dels grans inspiradors d'aquest projecte, és també una de les persones vinculades més il·lusionades. No és per a menys: si tot surt bé, a llarg termini València pot ser l'indret internacional on es fixen els preus dels cítrics encapçalats per la taronja, producte del qual el País Valencià genera el 40% de l'excedent exportable mundial. Arreu del món, hi ha 47 mercats de futurs que negocien mercaderies (*commodities*, en termes financers). El de València fa el número 48, és el cinquè d'Europa, el primer de la conca mediterrània i el primer del món que negocia fruita fresca. Seduïts els promotors de l'invent per les paràboles de William Gibson, profeta del ciberespai, és també el primer mercat de derivats de l'estat espanyol que té presència a la xarxa informàtica Internet (el seu codi és <http://drac.medusa.es/fcm/fcm/.html>).

El perquè del FC & M. Aquestes sigles són les identificatives de Futurs de Cítrics i Mercaderies de València, un espai que es fonamenta en les manobres financeres a partir dels derivats: és a dir, de contractes que no es concre-

ten de manera immediata, sino després d'un termini. Dins de la teoria dels mercats de derivats, trobem dues modalitats: els mercats d'opcions, on l'inversor compra una opció de poder adquirir en un futur un determinat producte, i els de futurs, on l'inversor acorda des d'un primer moment que efectivament comprarà un actiu assenyalat després d'un termini. Els mercats de futurs s'organitzen d'una manera que recorda a la bursàtil, on es compren i venen contractes entre parts interessades. És aquest el cas valencià.

Sota el terme mercat de futurs trobem dues noves subdivisions: mercats de productes financers (com ho és el MEFF Renda Fixa, que opera des de Barcelona i el seu actiu són emissions de deute públic) i mercats de mercaderies. Aquests tenen una tradició que es remunta a les terres japoneses del segle XVIII, on el comerç amb arròs donà lloc als tractes a llarg termini. Més tard, al 1851, van veure l'arrencada el Chicago Board of Trade i el Chicago Mercantile Exchange, basats en el desenvolupament del sector agrícola estadunidenc, i que fonamenten encara avui les seues transaccions amb sucre, dacsa i blat. A Europa han aparegut el Matif francès o el London Fox, sempre dedicats a mercaderies perdurables a llarg termini com el cacao. Els resultats d'aquestes experiències han estat tan ressenyables, que fa ja 5

anys, quan Aureli Martínez era director general de l'Àrea Econòmica de la Generalitat, es van iniciar, d'acord amb la Borsa de València i amb el suport de l'administració socialista del País Valencià, els primers estudis per calibrar la possibilitat de posar dempeus un mercat de característiques semblants a València. "Havia de ser un mercat organitzat així que complementara el mercat tradicional."

ELECTRÓNICA

nal, donant l'oportunitat de servir de referent per a les oscil·lacions de preus que el caracteritzen, aportant garanties, transparència i liquiditat", diu Martínez. I es va pensar amb la taronja pel volum de facturació de la mercaderia (la collita del País Valencià de 1994-95 va ser de 1.947.140 tones), i per la necessitat del sector, "tot i la no-

vetat que implica estructurar el mercat amb matèria perible a curt termini com la fruita fresca", matisa l'ex-conseller, afegint que si el mercat actual funciona hi ha la intenció d'ampliar-lo ai de llimones i mandarines. De moment, però, l'especificitat del mercat és esmolada, perquè són només les varietats de taronja nàvel (436.120 tones de collita al País Valencià la temporada 1994-95), navellina (978.710 tones) i valència late (249.640

tones) amb les quals es negocia, per ser les més comercials. El preu de la taronja al mercat de futurs el fixa un comitè tècnic que trau la mitjana ponderada entre les darreres 20 transaccions creuades de compra-venda, que han partit d'un preu d'eixida, que el 8 de setembre es va estimar en 58 pessetes per quilogram. Així també es pretén evitar que els grans majoristes estrangers fixen uns preus de venda que els convinga especialment. Si al mercat de futurs la taronja està a 58 pessetes per quilo, a un productor no se li poden oferir al mercat del carrer 40 pessetes, per exemple. Aquesta és una de les claus per entendre el mercat de futurs: no és "real", és paral·lel. Enmig d'un marasme d'ordinadors situat a l'edifici de la Borsa de

Interior del mercat de futurs de cítrics de València. Dins de l'edifici de la Borsa, s'ha organitzat la logística d'aquest mercat virtual regulat per ordinadors i pels creuaments de transaccions econòmiques. Segons els promotors, és una de les grans oportunitats que té València per a esdevenir una plaça financera internacional de certa entitat.

València es duen a terme les operacions de compra-venda, que es fan a partir de 5.000 quilos (cosa que no permet la participació del xicotet agricultor), i es pacta una data per al lliurament de les taronges. Les fruites es donaran al comprador en caixes (procés que hauria de fer l'agricultor, cosa inhabitual, perquè acostuma a vendre les taronjes de l'arbre i queda per a l'exportador la feina d'envasament). Però molt poques vegades s'arriba al lliurament. Quan la realitat marca un preu superior al determinat al mercat de futurs (per exemple, si es produeix una pedregada), el venedor se'n surt del mercat informàtic comprant uns contractes del mateix tipus que els que ha venut, però ho farà ara a preu del carrer, deixant de guanyar diners. Després vendrà aquests contractes al carrer a preu real a l'exportador habitual. Si els preus baixen, serà el comprador qui efectue aquesta operació esquiva. En realitat, el mercat és, sobretot, un espill d'orientació per donar cobertura a la realitat, no per a finalitzar transaccions. "No obstant això, es pot especular", diu José María del Rivero, director de FC &M. "Es poden guanyar diners invertint una base en uns dipòsits de garantia, que ofereix la seguretat que l'especulació no serà arbitrària, i entrant i sortint

del mercat comprant i venent contractes. Aquest tipus d'especulació seria desitjable, perquè incentivaria la liquiditat."

Membres i participants. Rivero va estar vinculat al projecte des del principi, quan l'escepticisme de les entitats financeres dificultava la vehiculació del mercat. Va ser una caminada tensa fins que la Comisión Nacional del Mercado de Valores va donar l'aprovació per a l'execució definitiva del camp de treball. Finalment, el Reial Decret 695/1995 del 25 d'abril va donar el vist-i-plau orgànic per a la constitució del desig de la societat promotora del FC &M. Segons Del Rivero, "som un referent on pretenem que es miren també comerciants del Marroc, Israel o Llatinoamèrica. Això últim seria molt desitjable per a donar energia al mercat durant tot l'any, perquè a l'hemisferi sur, comença la temporada de negocis quan ací acaba. És un pas a favor per convertir València en una plaça financera de certa entitat".

Les estimacions per a què el mercat aconseguisca el volum de negoci apropiat envolten els 3 anys. De moment, el ritme de transaccions és a l'alça: el primer dia es va tancar l'exercici amb 104 contractes, i en pocs dies el nombre havia pujat a més de 200. En els tres primers anys,

la Generalitat (ho va acordar el PSOE, però el PP ha acceptat el tracte) garanteix la liquiditat del mercat cobrint les pèrdues de les entitats financeres membres creadores de mercat: el Banco Central Hispanoamericano, la Caixa d'Estalvis del Mediterrani, la Caixa Rural de València i Bancaixa. Aquestes entitats han adquirit el compromís de comprar al venedor que no trobe comprador i al contrari, sempre entre unes bandes estretes amb un marge de 2 punts per dalt i per baix del preu de mercat. La resta dels membres (també organitzacions financeres) són els intermediaris a través dels quals es negocien els contractes. Uns contractes que tenen com a destacats protagonistes els agricultors. Aquest col·lectiu mira cap al mercat electrònic oscil·lant entre la confiança que necessita i el distanciament. En paraules de Pep Pérez, director tècnic de la Unió de Llaureadors del País Valencià, "hi ha una certa confusió al voltant de la qüestió. El mercat és un projecte per a productes financers. La manera del llaurador de vendre taronges no canvia. No obstant, regula l'anarquia de preus del sector hortofrutícola." L'esperança, doncs, del mercat de futurs vindrà donada per la serenitat d'enquadre entre l'acràcia real i la previsió cibèrnetica.

Joan M. Olea